

TARTU ÜLIKOOL

Mida teha vigadega?

Sille Midt, Mare Kitsnik

Kava

- Vea olemus
- Suulise ja kirjaliku teksti vigadega tegelemine
- Muud tegevused vigade vähendamiseks

Räägi naabriga

- Mis on viga?
- Miks vead tekivad?

Uurimismaterjal ja -metoodika

- Ankeetküsitlus
- Eesti / vene õppekeele koolid
- 7.-9. klassi eesti keele kui teise keele õpetajad (n=25, 25%) (Haridussilm)
- Küsimustikus 24 küsimust: Likert-tüüpi skaalaküsimused, poolkinnised ja vabade vastustega küsimused

Ve a olemus

Vea mõiste ja vigadesse suhtumise muutumine läbi ajaloo

- Kõrvalekalle keelestandardist
- Strukturalistlik-kontrastiivne teooria – vead põhjustatud emakeelest
- Veaanalüüs – süsteemne esinemine, arenemine, kivinemine

*pean teha (õige: pean tegema)

- Vahekeel (Selinker 1972) – individuaalne sisemiste reeglitega keelesüsteem

Keerukus, täpsus ja sujuvus arenevad koos (Housen jt 2012)

- Keerukus – erinevate grammatiliste vormide hulk, sõnavara mitmekesisus, väljendatavad tähendused ja funktsioonid, abstraktsus

B1- tingiv kõneviis 8 verbiga (olema, saama, tulema, pidama, võima, tahtma, kirjutama, soovima)

B2-tingiv kõneviis 23 verbiga (+ mängima, aitama, toimuma, põhjendama, asendama jm)

- Sujuvus – teksti maht, takerdused, parandused, pausid
- Täpsus – vastavus emakeelekõneleja keeletajule

*kellegile (õige: kellelegi)

Kasutuspõhine käsitus (Ellis 2013; Martin jt 2010; Eskildsen 2008)

- Keel koosneb konstruktsioonidest – sõnade ja grammatika ühenditest.

ma ei tea, lähen koju

- Konstruktsioonid kujunevad keelt kasutades: märgatakse keeles sagedasi „tükke“ (*ma ei tea*), hakatakse kordama, tekivad abstraktsed skeemid.

ma ei + tegevus = ma ei tule, ma ei loe

- Õppijakeele konstruktsioonid on ebastabiilsed: vähe autentset sisendkeelt, vähe kasutust, emakeel ja üldteadmised mõjutavad tähelepanu.

*eile ma käin kinos (õige: eile ma käisin kinos)

- Vigade arvu kasv võib olla märk ka arengust.

Eesti keele kui teise keele vigade uurimine

- Veaanalüüs, vigade klassifitseerimine, põhilised veaohklikud piirkonnad (vt Maisla 2000; Verschik 2004; Pool, Vaimann 2005, 2006; Rammo 2007; Krall 2008; EVKK)
- Tasemepõhine konstruktsioonide arengu uurimine CAF-triaadi ja kasutuspõhise lähenemise järgi (Kitsnik 2018)
- Sõnaveeb (2020): tasemepõhised kirjeldused eri vanuses õppijate grammatikapädevuse kohta

VORMIMOODUSTUS	TEGUSÕNA	A2	kindla kõneviisi olevik eitavas kõnes	Lisainfo
<p>Oskab tuttavatest tegusõnadest moodustada kindla kõneviisi oleviku eitavaid vorme (nt <i>ei õpi</i>, <i>ei oska</i>) ning kasutada neid tegevuste ja protsesside eitamisel, samuti eitavate küsimuste küsimisel ning eitavate vastuste andmisel küsimustele. Eitavate lausete moodustamisel võib teha mitmesuguseid vigu.</p> <p>Näited: <i>Ma ei räägi saksa keelt.</i></p> <p>Tunnused: kõneviis kindel tegumood isikuline aeg olevik kõneliik eitav</p>				

Oskab tuttavatest tegusõnadest moodustada kindla kõneviisi oleviku eitavaid vorme (nt *ei õpi*, *ei oska*). Võib teha mitmesuguseid vigu.

*Kui sa ei tuled helista mulle. (õige: kui sa ei tule, helista mulle)

Millised on eesti keele õpetajate arusaamad vigade olemuse kohta?

- Kaks kolmandikku õpetajatest arvab, et nende õpilased teevad palju vigu.
- Üle poole õpetajatest (68%) usub, et vigade parandamine on oluline, muidu võivad vead kivineda.
- 40% vastajatest ei usu üldse, et keeleoskuse arenedes kaovad vead iseenesest ja 36% on kahtleval seisukohal.
- Enamik õpetajaid usub, et mida rohkem õpilane õpib, seda vähem vigu ta teeb (84%).

Räägi paarilisega

Mis on tüüpilised eesti keele kui teise keele õppija vead?

Veaohtlikud piirkonnad eesti keele kui teise keele õppijale (Verschik 2004; Pool, Vaimann 2005, 2006)

- Astmevahelduslike sõnade vormimoodustus

*Ema löikab nugaga. (õige: ema löikab noaga)

- Rektsioon

*aitan sulle (õige: aitan sind)

- Sihitis

*Minu seen ei tohi süüja. (õige: minu seent ei tohi süüa)

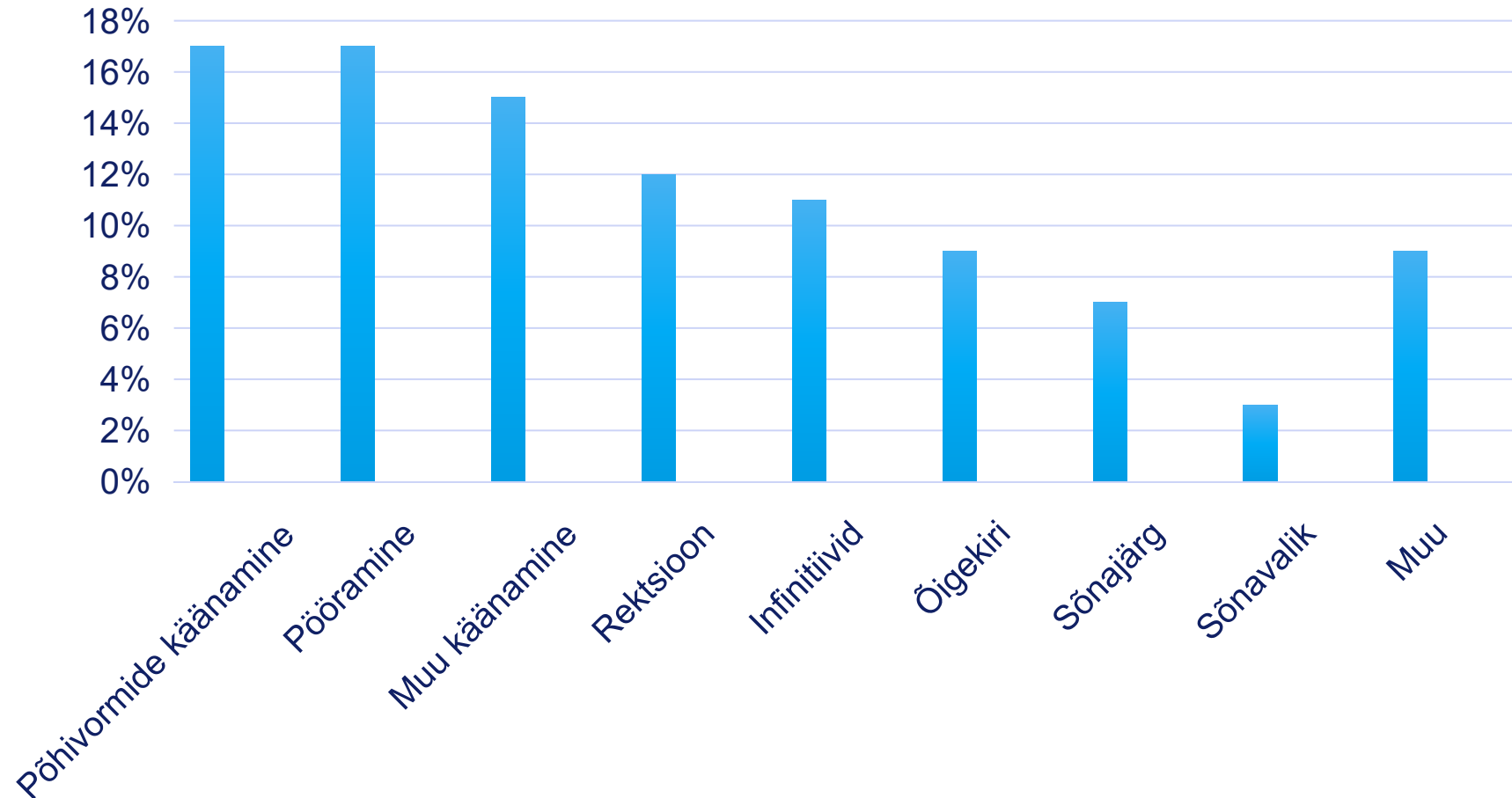
Leksika

*Ta otsis jäätist (õige: ta ostis jäätist)

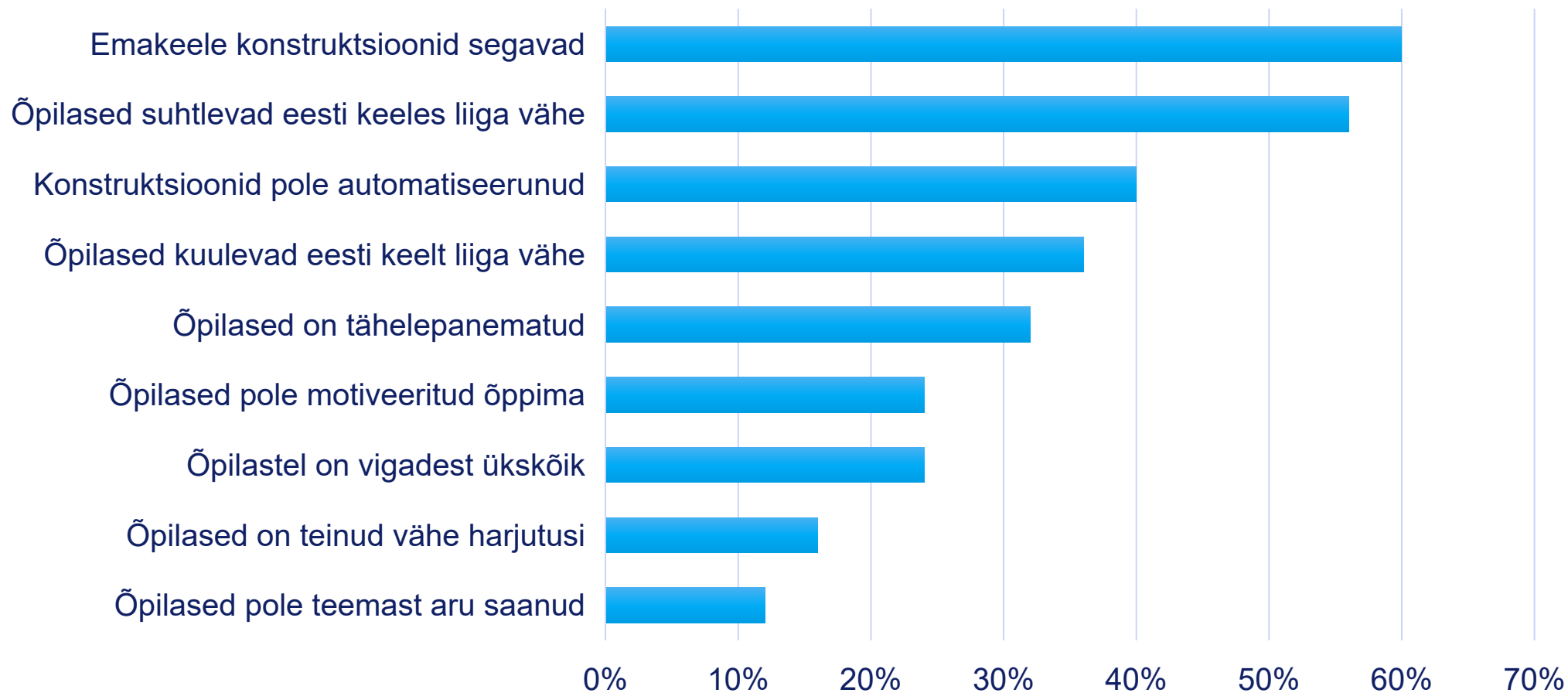
- Sõnajärg

*Oopera pärast läksime me kohvikusse. (õige: pärast ooperit läksime me kohvikusse)

Veatüübid, mis õpetajate arvates nende õpilastel kõige sagedamini esinevad

Vigade peamised põhjused õpetajate hinnangul

Suulise ja kirjaliku teksti vigade parandamine

Suulise teksti vigade parandamine

Missuguseid vigu parandada?

Millal vigu parandada?

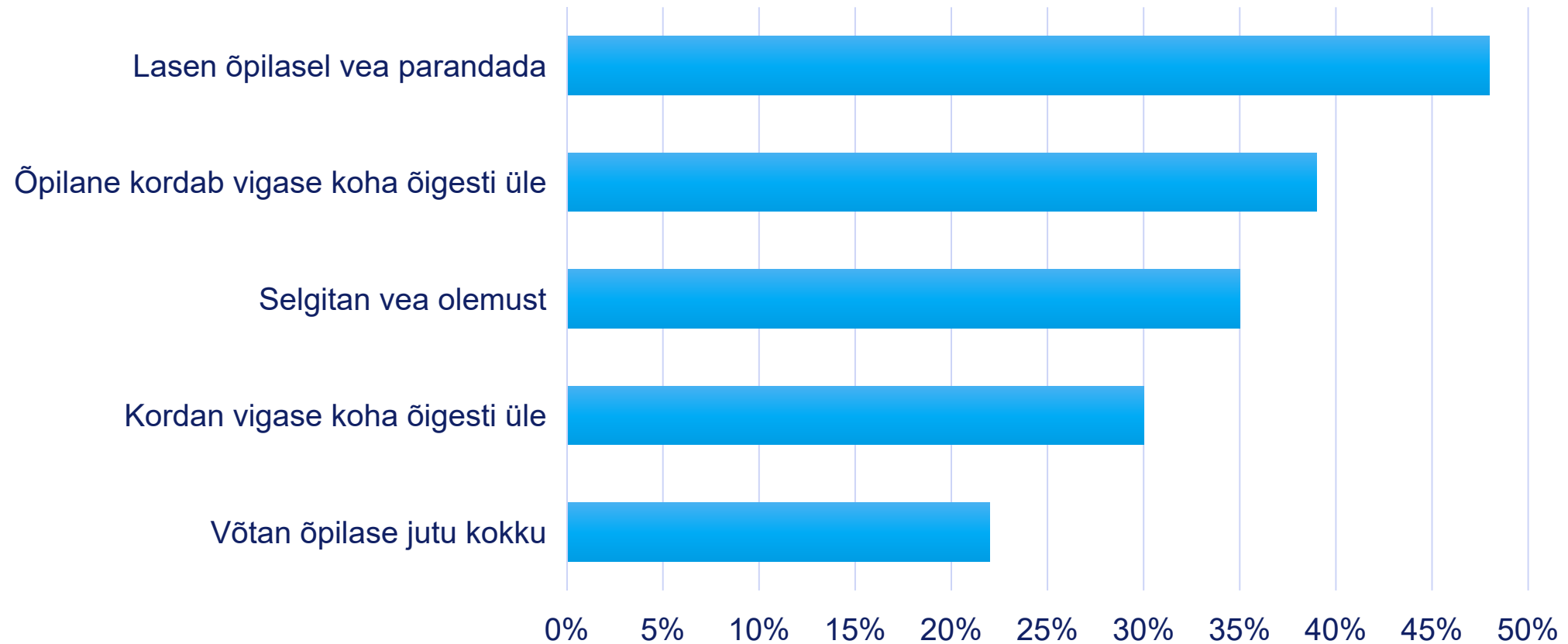
Kuidas vigu parandada?

Missuguseid vigu ja millal parandada?

- Parandab kõik vead (19%).
- Spontaanse suulise suhtluse või esituse ajal ei paranda (33%).
- Kõnevooru ajal ei paranda, kuid pärast parandab (14%).
- Ei paranda vigu, mis ei põhjusta arusaamatust (24%).
- Parandab vea kohe (17%).
- Enda sõnul arvestab enamik õpetajaid parandamisel õpilaste keeleoskustaset, vea korduvust, ülesandetüüpi, õpilase isiksust ja muud.

Kuidas suulise teksti vigu parandada?

Kirjaliku teksti vigadega tegelemine

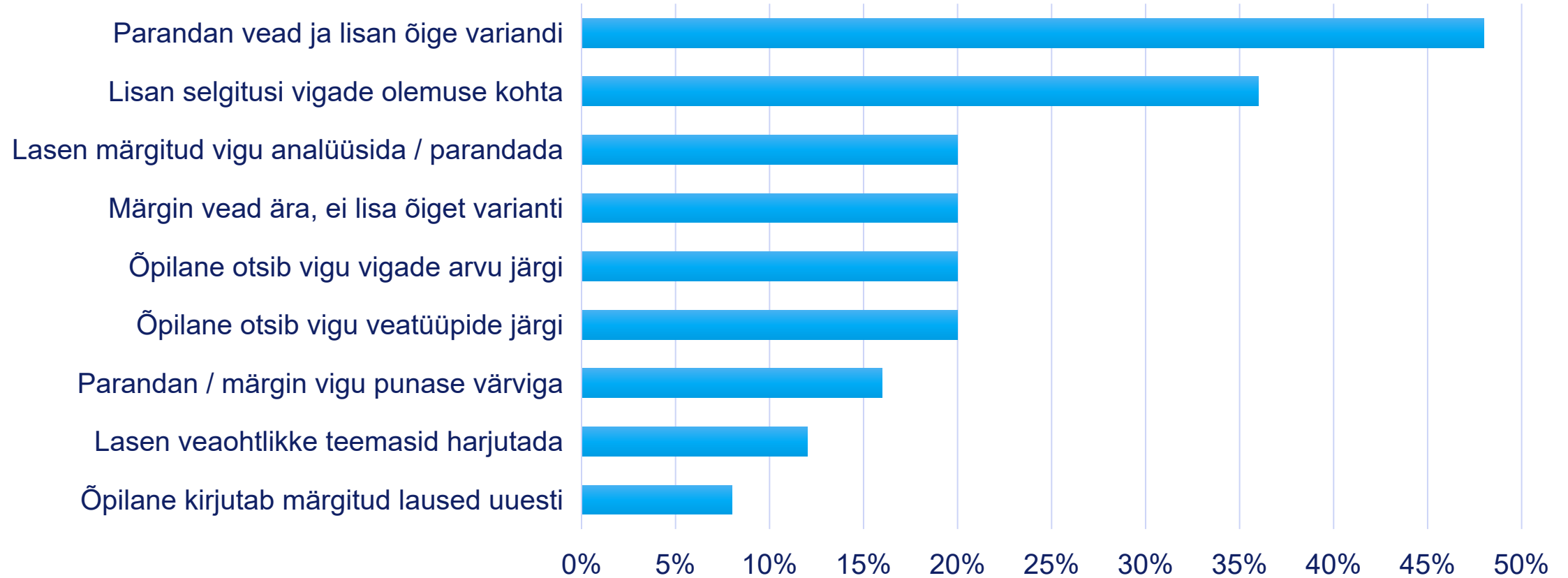
Missuguseid vigu parandada?

Kuidas vigu parandada?

Missuguseid vigu parandada?

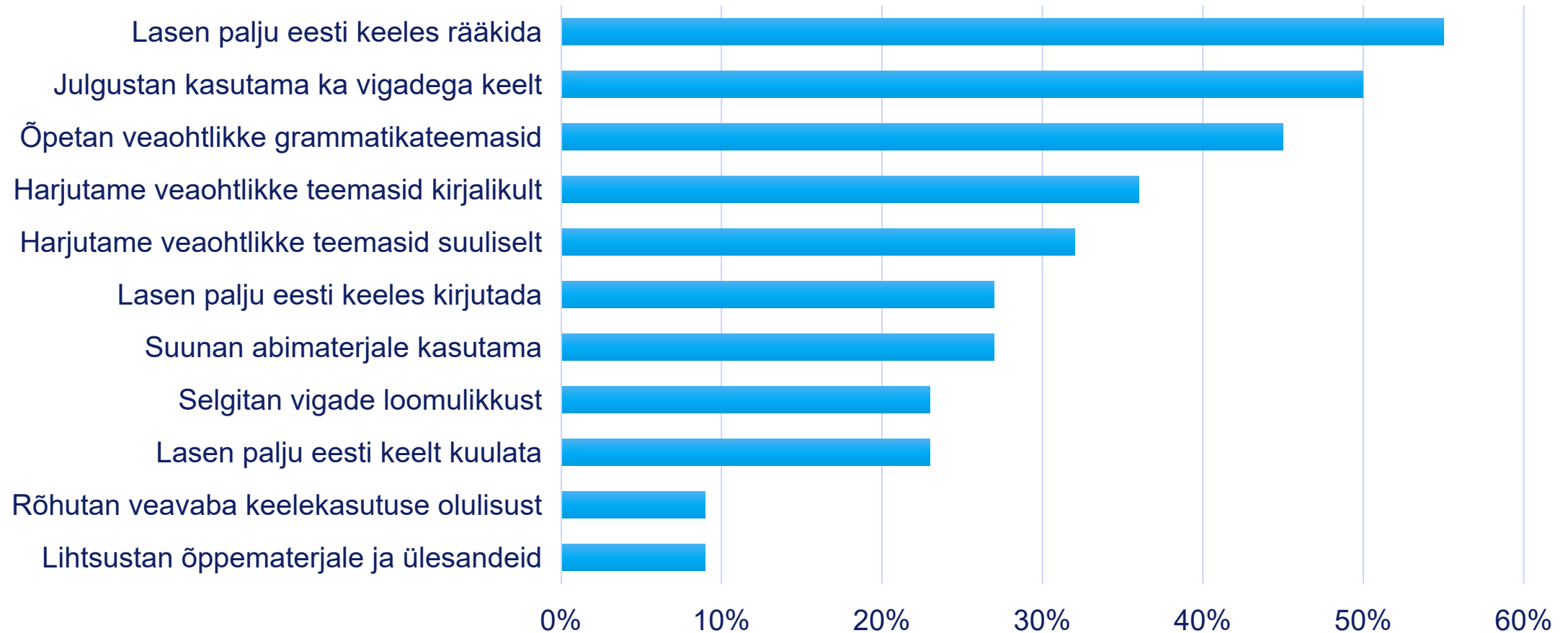
- Märgib alati ära kõik vead (61%).
- Jätab osa märkimata (39%).

- Ei paranda neid vigu, mida ülesandega ei kontrollita.
- Ei paranda neid vigu, mis on vastaval keeleoskustasemel loomulikud.

- Suur osa õpetajaid arvestab veel teema varasemat õppimist, vea raskust, vea korduvust ja õpilase isiksust.

Kuidas kirjaliku teksti vigu parandada?

Muud tegevused vigade vähendamiseks

Mida teevad õpetajad vigade vähendamiseks veel?

Kokkuvõte õpetajate arvamustest

- Vead on loomulikud, neid tuleb teadvustada ja nendega tuleb süvitsi tegeleda.
- Vigu nähakse mõnevõrra ühekülgset.
- Parandamisel arvestatakse mitmeid tegureid.
- Suulises tekstis lastakse õpilasel vead parandada, kirjalikus parandatakse pigem ise.
- Rohke suhtluspraktika on oluline.
- Sisendkeelt nähakse vähem kasulikuna.

Vead on keeleõppes...

... loomulikud ja vajalikud ning nendega on vaja targalt tegeleda.

- Suurendada autentse, õppijaid huvitava sisendkeele mahtu.
- Parandamisel arvestada ülesandetüüpi, keeleoskustaset, teema varasemat õppimist, vea raskust, õpilase isiksust.
- Parandada ise kirjalikus tekstis vähem vigu.
- Analüüsida õpilaste korduvaid vigu ja tegelda nende teemadega eraldi, sh teha suulisi kommunikatiivseid grammatikaülesandeid.
- Lasta õppijail palju vabalt keelt kasutada, nii suuliselt kui kirjalikult.

Kirjandus

Ellis, Nick C. 2013. Second Language Acquisition. – Oxford Handbook of Construction Grammar. Ed. By Graeme Trousdale, Thomas Hoffmann. Oxford: Oxford University Press, 365–378;
http://www.personal.umich.edu/~ncellis/NickEllis/Publications_files/SecondLanguageAcquisitionC_xGPreprint.pdf.

Eskildsen, Søren W. 2008. Constructing a Second Language Inventory. the Accumulation of Linguistic Resources in L2 English. PhD dissertation. Odense: Institute of Language and Communication University of Southern Denmark

EVKK = Eesti vahekeele korpus; <http://evkk.tlu.ee>.

Haridussilm; <https://www.haridussilm.ee/ee/tasemeharidus/haridustootajad/opetajad>.

Housen, Alex jt 2012. Dimensions of L2 Performance and Proficiency: Complexity, Accuracy and Fluency in SLA. – Complexity, Accuracy and Fluency: Definitions Measurement and Research. Ed. by Alex Housen, Folkert Kuiken, Ineke Vedder. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins, 1–20; <https://ebookcentral.proquest.com/lib/nlibee-ebooks/detail.action?docID=1040791>.

Kitsnik, Mare 2018. Iga asi omal ajal: eesti keele B1- ja B2-taseme verbikonstruktsioonid keeleoskuse arengu näitajana. Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus; <http://www.digar.ee/id/nlib-digar:405654>.

Kitsnik, Mare, Sille Midt 2022. Eesti keele kui teise keele õpetajate suhtumine 7.-9. klassi keelevigadesse ja vigadega tegelemine. – Eesti Rakenduslingvistika Ühingu aastaraamat 18. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 149-172; <http://dx.doi.org/10.5128/ERYa18.09>.

Krall, Ingrid 2008. Eesti keele käändevormide moodustamise ja kasutamisega seotud probleeme vene üliõpilase kirjalikes töödes. – Õppijakeele analüüs: võimalused, probleemid, vajadused. Toim. Pille Eslon. Tallinna Ülikooli eesti filoloogia osakonna toimetised 10. Tallinn: Tallinna Ülikooli kirjastus, 137–196.

Kirjandus

Maisla, Diana 2000. Keeleõpetaja metoodikavihik. Vigade parandamine. Tallinn: TEA Kirjastus.

Martin jt 2010. On Becoming an Independent User. – Communicative Proficiency and Linguistic Development: Intersections Between SLA and Language Testing Research. Ed. by Inge Bartning, Maisa Martin, Ineke Vedder. Eurosla Monographs Series 1. European Second Language Association, 57–81; <http://eurosla.org/monographs/EM01/1-4TOC.pdf>.

Midt, Sille 2021. Eesti keele kui teise keele õpetajate suhtumine 7.-9. klassi õpilaste keelevigadesse ja vigadega tegelemine. Magistritöö. Tartu: Tartu Ülikool; <http://hdl.handle.net/10062/74352>.

Pool, Raili, Elle Vaimann 2006. Kivinemisnähtusi vene üliõpilaste kirjalikus eesti keeles. – Eesti Rakenduslingvistika Ühingu aastaraamat 2 Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 203–217; <http://dx.doi.org/10.5128/ERYa2.14>. Vaadatud 28.06.2021

Rammo, Sirje 2007. Eesti keele sõnatuletussüsteemi omandamisega seotud probleeme. – Emakeel ja teised keeled V. Toim. Raili Pool. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 175–183.

Selinker, Larry 1972. Interlanguage. – *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 10(1–4), 209–231; <https://doi.org/10.1515/iral.1972.10.1-4.209>.

Verschik, Anna 2004. Mõnda vahekeelest ja kontrastiivsest analüüsist. – Eesti keel: võõrkeelest teiseks keeleks. Tallinna pedagoogikaülikooli eesti filoloogia osakonna toimetised I. Koost. Mart Rannut. Tallinn: Tallinna Pedagoogikaülikooli Kirjastus, 132–144.

Täna kuulamast!

marekitsnik@gmail.com
sille.midt@gmail.com